

hoofdstuk 7, paragraaf 'Organisatie') een nogal uitgebreide beschrijving van deze *Dienstbereiche* gegeven waarnaar wij verwijzen; op verschillende van hun werkzaamheden komen wij nog terug – hier willen wij ons tot de opmerking beperken dat de Joodse kampleiding er kennelijk naar gestreefd heeft, zoveel mogelijk Joden een functie (of functie-tje) te verschaffen (Gemmecker had er geen bezwaar tegen); overigens willen wij slechts het volgende vermelden.

De taken van Ordedienst en *Fliegende Kolonne* bleken hier en daar al uit het voorafgaande; wij voegen toe dat de in groene overalls geklede Ordedienst (de *Fliegende Kolonne* had bruine aan) o.m. de strafbarakken bewaakte en er bij elk transport op toezag dat niemand ontsnapte. Die OD begon klein: een man of twintig in juli '42, maar in april '43 waren het er meer dan honderdtachtig (de *Fliegende Kolonne* telde gemiddeld een man of honderd). *Dienstleiter* van III was een oud-officier uit het Oostenrijkse leger, Arthur Pisk – het vermogen tot keffen en *schnauzen* dat dan wellicht bij Gemmecker maar zwak aanwezig was, was bij Pisk rijk ontwikkeld: ook hij was een kleine dictator in zijn optreden. Hij wist precies wie hij in zijn twee korpsen moest opnemen van welke de Ordedienst een taak had die hardheid vergde. 'Een gedeelte van de OD'ers', aldus weer Mechanicus,

'Duitsers en Nederlanders, is getrokken uit de heffe der Joden, ruwe, grove kerels, zonder beschaving, zonder gevoel, zonder mededogen; die slechts leven voor de sigaret en het gemakkelijke avontuurtje met vrouwelijke soortgenoten. Zij dragen, evenals de *Grüne Polizei*, groene uniformen en hoge kaplaarzen. Zij vinden voor hun botte manieren een voorbeeld in die van hun Duitse collega's, die kwistig met de vuist en snel en hard met de kaplaars zijn. De Joden in het kamp duiden hen aan met: de Joodse SS. Zij zijn gehaat als de pest, men zou menigeen hunner levend kunnen villen, als men zou durven.'¹

Dr. F. Spanier, *Dienstleiter IV* (medische dienst), kwam evenals Gemmecker uit Düsseldorf, 'Zij waren', aldus de arts E. A. Cohen die, totdat hij naar Auschwitz gedeporteerd werd, onder Spanier gewerkt heeft,

'goede bekenden en Spaniers macht was absoluut. Als hij een handtekening zette dat iemand niet *transportfähig* was, ging deze persoon beslist niet weg², maar omgekeerd was dit ook het geval, had hij het ook in zijn macht mensen weg

¹ A.v., p. 22. ² Daar waren uitzonderingen op: men denke aan de zieken onder de *Schutzhäftlinge* uit Vught. Wij zullen nog van meer uitzonderingen melding maken.